

Een goede rekenstart

Uw leerlingen succeservaringen laten opdoen bij hun eerste kennismaking met rekenen, hoe doet u dat?

1 Doelen geven vrijheid

Het werken met doelen zorgt ervoor dat uw onderwijs niet activiteitgericht is, maar doelgericht. Werken met doelen is inspirerend, want ze geven vrijheid. Als u weet dat kinderen een hoeveelheid aan een cijfersymbool moeten kunnen koppelen, dan kunt u hiervoor in de herfst kastanjes gebruiken en in de lente bloembollen. U volgt geen lessen in een methode, maar sluit aan op het thema en de leefwereld van de kinderen.

2 Realiseer dagelijks een instructiekring

Formuleer een helder en enkelvoudig lesdoel en bedenk hoe u dit uitlegt. Vorm één keer per dag een rekenkring waarin u instructie geeft: leg uit, doe voor en laat zien. Instructie is de benzine waarop kinderen kilometers kunnen maken. In de kring krijgen kinderen vaardigheden en kennis aangeboden, waarmee ze daarna zelf verder kunnen oefenen in hun spel of in de hoeken.

3 Activeer kinderen

Zorg dat kinderen geactiveerd worden. Geef ze materiaal en laat ze meedoen tijdens uw instructie: blokjes, getalkaartjes, weegschalen en plastic vormen. Laat geen individuele kinderen naar voren komen, de rest moet dan wachten en toekijken. Kleuters willen actief meedoen. Geef juist een opdracht aan alle kinderen en laat deze in tweetallen oplossen. Bespreek daarna één of twee voorbeelden kort en krachtig.

4 Controleer begrip

Observeer tijdens het werken in tweetallen of het iedereen lukt om de opdracht goed uit te voeren. Bepaal wie het nog lastig vindt. Laat de kinderen rekenmaterialen gebruiken. Als veel kinderen moeite hebben met de opdracht, werk dan samen nog een voorbeeld uit. Snappen alle kinderen het, vermoei ze dan niet met nog meer voorbeelden. Zijn er slechts enkelen die het lesdoel niet beheersen, geef ze dan een verlengde instructie op een later moment op de dag.

5 Geef effectieve feedback

Loop tijdens het werken in tweetallen rond en geef feedback. Effectieve feedback heeft betrekking op de aanpakstrategie, dus bijvoorbeeld: 'Heel goed, je hebt een groepje van vijf gemaakt en er nog eentje los bijgelegd. Nu zie je heel snel dat het zes kastanjes zijn!' Hoe duidelijker de instructie, hoe eenvoudiger het is om effectieve feedback te geven.

Marcel Schmeier

Marcel Schmeier is specialist taal en rekenen bij Expertis Onderwijsadviseurs en bekend van het succesvolle boek *Expliciete Directe Instructie: tips en technieken voor een goede les*. Hij onderhoudt de websites onderwijsgek.nl en directeinstructie.nl.

Coördinatie Sanne Ramakers

Sanne Ramakers is oprichter en beheerder van *kleuteruniversiteit.nl*. In samenwerking met auteurs van de Kleuteruniversiteit realiseert zij deze rubriek.

6 Maak gebruik van concreet materiaal

Gebruik bij het aanbieden van nieuwe leerstof altijd concreet materiaal. Zorg dat de kinderen met hun eigen materiaal kunnen werken in de kring. Concrete voorwerpen geven betekenis aan het rekenen. Durf echter ook de stap te maken naar formeel rekenen. Als een lesdoel al eerder is behandeld, vervang dan de concrete voorwerpen eerst door plaatjes (representatie) en later door een abstracte notatie, zoals cijfers en rekensymbolen.

7 Focus op tellen en getalbegrip

Een goede voorspeller voor rekensucces is de mate van beheersing van tellen en getalbegrip. Zorg dat alle kinderen aan het eind van groep 2 tot twintig kunnen tellen: heen en terug, vanaf verschillende startpunten, met sprongen van twee en vijf. Zorg ook dat alle kinderen hoeveelheden kunnen tellen en kleine hoeveelheden in één keer kunnen herkennen (subiteren). Zorg er tot slot voor dat kinderen de cijfersymbolen kunnen herkennen en gebruiken. Besteed ook aandacht aan de andere rekendomeinen, zoals meten (wegen, tijd, geld) en meetkunde (bouwen en oriënteren in de ruimte), maar weet dat vooral tellen en getalbegrip cruciaal zijn voor de rekenontwikkeling van kleuters.

8 Zorg voor succeservaringen

Het rekenplezier en zelfvertrouwen van kinderen nemen toe, als ze merken dat ze het kunnen. Voor kinderen die moeite hebben met rekenen is het daarom belangrijk dat u extra helpt om succeservaringen op te doen. Realiseer een goede basisinstructie in de kring en help de zwakste leerlingen het lesdoel te behalen in een kleinere kring waarin u nogmaals de aanpakstrategie uitlegt, voordoet en laat zien. Laat de kinderen ook zelf actief verwoorden en toepassen.

9 Gebruik wisbordjes

Door wisbordjes te gebruiken, kunt u in één oogopslag zien of alle kinderen uw uitleg hebben begrepen. Kinderen vinden het bovendien erg leuk.

10 Betrek ouders

Deel de doelen. Hang een doelenposter op bij de kapstok of verspreid de rekendoelen via website of nieuwsbrief. Geef ouders suggesties om thuis op een speelse manier te werken aan de doelen, bijvoorbeeld samen borden en bestek tellen of kijken hoeveel glazen water er in een kom kunnen. Rekenen is overal!

Een goede voorspeller voor rekensucces is

de mate van beheersing van tellen en getalbegrip